

VOCEA POPORULUI

Nr 31 (1691)

ZIAR NAȚIONAL

VINERI, 19 SEPTEMBRIE 2025

Comitetul Confederal al CNSM a adoptat hotărâri cu impact asupra mișcării sindicale » p.2

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Congresul Federației „SINDICONS” a făcut bilanțul activității pentru cinci ani » p.3

Actual

Eveniment important pentru ramura energetică din R. Moldova

Federația Sindicală a Lucrătorilor din Energetică „Sindenergo” a semnat marți, 16 septembrie, împreună cu Ministerul Energiei din Republica Moldova, noua Convenție colectivă la nivel de ramură pentru anii 2025-2030.

» p.2

Tinerii trebuie să fie nu numai viitorul, ci și prezentul societății noastre

CNSM, în parteneriat cu Fundația „Friedrich Ebert”, a lansat Campania națională „Tinerii și Munca”, având ca scop principal informarea tinerilor despre drepturile lor în câmpul muncii.

» p.4

Un nou Program de Țară sprijină transformarea pieței muncii de la noi

Piața muncii din R. Moldova trece printr-o transformare esențială și nu mai este doar o aspirație, ci un proces în plină desfășurare. Noul Program de Țară pentru Muncă Decentă 2025-2027, elaborat de OIM, împreună cu partenerii sociali, aduce soluții concrete pentru provocările din acest sector important.

» p.5

Igor Zubcu a pledat, la CESE, pentru consolidarea rolului sindicatelor în procesul de aderare la UE

„Ne dorim să adaptăm modelul CESE, ca acesta să devină o platformă permanentă de consultare între partenerii sociali

Natalia HADĂRCĂ

Președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM), Igor Zubcu, a participat, la 17 septembrie, la sesiunea plenară a Comitetului Economic și Social European (CESE), desfășurată la Bruxelles, în hemiciclu Parlamentului European.

Evenimentul a marcat încheierea mandatului președintelui CESE,

Oliver Röpke, și a inclus sesiunea specială „From Kyiv to Tirana: Civil Society Shaping Europe's Future”, la care au fost prezenți reprezentanți ai societății civile, ai sindicatelor și patronatelor din întreaga Europă.

În cadrul dezbaterilor, Igor Zubcu a salutat Inițiativa privind membrii din țări candidate la aderare (ECM), prin care CESE implică activ reprezentanți ai sindicatelor, patronatelor și societății civile din țările candidate, inclusiv Republica Mol-

dova, în procesele sale de lucru, contribuind astfel la apropierea acestor state de valorile și mecanismele europene.

„Recent, în Republica Moldova, a fost semnat un memorandum de înțelegere pentru crearea Comitetului Economic și Social, un pas important pentru consolidarea dialogului social și civic. Ne dorim să adaptăm și să operationalizăm modelul CESE, pentru ca acesta să devină o platformă permanentă de consultare și parteneriat între sin-

dicate, patronate și societatea civilă, în sprijinul unui proces decizional transparent și responsabil, care să reflecte interesele cetățenilor”, a declarat Igor Zubcu în intervenția sa.

CNSM își reafirmă angajamentul de a colabora activ cu CESE pentru dezvoltarea acestui mecanism participativ și inclusiv în Republica Moldova. Acesta ar urma să contribuie esențial la formularea politicilor publice în contextul procesului de integrare europeană, prin implicarea tuturor actorilor sociali relevanți.

ABONAREA 2025

DRAGI CITITORII!

Puteți perfectă abonamentul la orice oficiu poștal.

Abonarea online: www.services.posta.md/abonarea2025#/publication/36

Costul abonamentului: 3 luni - 120 lei, 1 lună - 40 lei

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Ședință

Comitetul Confederal al CNSM a adoptat hotărâri cu impact asupra mișcării sindicale

Întruniți în ședință ordinară joi, membrii Comitetului Confederal au examinat mai multe chestiuni și au aprobat hotărâri pe marginea acestora.

În debutul ședinței, Igor Zubcu, președintele CNSM, i-a felicitat pe noii lideri de sindicat aleși (realeși) la congresele desfășurate recent: Iurie Pleșco, Gheorghe Gărguș și Victor Talmaci.

Printre chestiunile importante, pe care le-a prezentat Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, se numără cea privind propunerile CNSM pentru Programul de activitate al noului Guvern și Planul de acțiuni de implementare al acestuia.

Membrii Comitetului Confederal au aprobat unanim aceste propuneri, menționându-se că ele vor fi înaintate, pentru examinare și implementare, Parlamentului și Guvernului, pentru a fi luate în considerare la definirea Programului de activitate al noului Guvern.

În context, s-a propus ca viitorul premier desemnat să aibă o întrevedere cu membrii Comitetului Confederal al CNSM pentru discutarea priorităților Guvernului și pro-

punerilor înaintate de CNSM pe domeniul muncii și social-economic.

Comitetul Confederal a mai examinat și aprobat formularea unei propuneri sub formă de proiect de lege în vederea îmbunătățirii mecanismului de acordare a pensiilor, care urmează să fie înaintat Parlamentului, Guvernului, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Finanțelor și către CNAS pentru modificarea unor acte normative. Totodată, s-a propus ca acest

proiect de lege să fie examinat în cadrul Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective.

Membrii Comitetului Confederal au pus accent pe respectarea convențiilor colective de nivel național, precum și a celor de nivel ramural, și a contractelor colective de muncă pe parcursul anului 2024.

CNSM va monitoriza respectarea convențiilor și contractelor colective de muncă mai ales în ceea ce privește stabilirea spo-

lului la salariul pentru munca prestată în condiții nefavorabile; va solicita Guvernului urgentarea adoptării Planului de acțiuni privind promovarea negocierilor colective și creșterea ratei de acoperire a salariaților cu negocieri colective pentru anii 2025-2030, în contextul implementării prevederilor Directivei Parlamentului European și a Consiliului 2022/2041 din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în UE.

Cât privește activitatea Inspectoratului Muncii al Sindicatelor în semestrul I al anului 2025, Sergiu Sainciuc a relevat că au fost efectuate 73 de vizite la entități, în urma cărora s-au constatat circa 1900 de abateri, 90% din care au fost încălcări ale normelor de securitate și sănătate în muncă. Vor fi înaintate, după caz, propuneri pentru soluționarea problemelor cu referire la securitatea și sănătatea în muncă cu care se confruntă membrii de sindicat, pentru a fi discutate la una din ședințele Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective.

Comitetul Confederal a mai aprobat o serie de hotărâri asupra chestiunilor discutate ce țin de viața internă a CNSM.

Ilie LUPAN

Întâlnire între frați

CNSM promovează dialogul social și crearea CES din Moldova

În cadrul Forumului Economic România-Republica Moldova, desfășurat la Chișinău, pe 17 septembrie curent, Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, a avut o întrevedere cu Sterică Fudulea, președintele Consiliului Economic și Social (CES) din România, și cu Lorena Stoian, secretar general al CES România.

Pe parcursul discuțiilor, părțile au efectuat un amplu schimb de opinii privind situația actuală a dialogului social în cele două state, subliniind importanța consolidării acestuia pentru buna funcționare a economiei și pentru protecția drepturilor lucrătorilor.

Un subiect central al discuțiilor a fost prezentarea viziunii societății civile din Republica Moldova privind crearea Comitetului Economic și Social din Moldova (CESM), accentuând importanța semnării recente a Memorandumului de Înțelegere și pașii care urmează a fi efectuați în vederea instituirii acestei structuri consultative.

Reprezentanții celor două părți și-au exprimat deschiderea de a dezvolta relații de cooperare în procesul de constituire a CESM prin: dezvoltarea de proiecte comune; oferirea de consultanță și expertiză; schimb de experiență și de bune practici; organizarea de întruniri și platforme de dialog între

reprezentanții societății civile din Republica Moldova și CES România.

Această colaborare este privită ca un pas important pentru întărirea parteneriatului social și pentru promovarea unor politici care să reflecte mai bine interesele lucrătorilor, angajatorilor și ale întregii societăți, în contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Menționăm că Forumul Economic România – Republica Moldova a fost organizat de Patronatul European al Femeilor de Afaceri (PEFA), sub egida Băncii Naționale a Moldovei, în parteneriat cu Ambasada României în Republica Moldova. Evenimentul a reunit

reprezentanți ai autorităților de stat, lideri economici, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai sindicatelor și ai societății civile, oferind o platformă relevantă pentru consolidarea legăturilor bilaterale.

Convenție colectivă

Eveniment important pentru ramura energetică

Federația Sindicală a Lucrătorilor din Energetică „Sindenergo” a semnat marți, 16 septembrie curent, împreună cu Ministerul Energiei din Republica Moldova, noua Convenție Colectivă la nivel de ramură pentru anii 2025-2030.

Documentul consolidează parteneriatul social dintre reprezentanții lucrătorilor din sectorul electroenergetic și termoelectric și organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energetic.

Prin acest document se stabilesc garanții esențiale pentru salariații din întreprinderile S.A. Termoelectrică, S.A. „Moldelectrica”,

S.A. RED-Nord, S.A. „CET-Nord” și Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”.

Acesta vizează, în primul rând: protecția drepturilor de muncă și sociale; îmbunătățirea condițiilor de muncă și securitatea ocupațională; consolidarea dialogului social în ramură; promovarea unei dezvoltări durabile și echitabile pentru angajații din ramura energetică.

În baza noii Convenții Colective, Federația Sindicală „Sindenergo” și Ministerul Energiei reafirmă angajamentul de a asigura un sector energetic stabil, modern și orientat spre bunăstarea oamenilor.

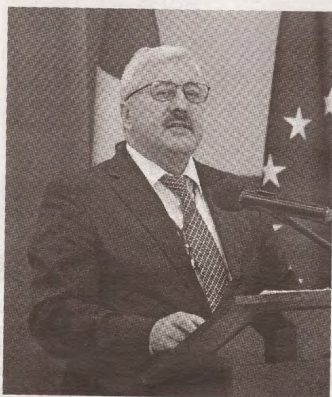
Cor. VP

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Forum

Congresul Federației „SINDICONS” a făcut bilanțul activității pentru ultimii cinci ani

Federația Sindicatelor din Construcții și Industria Materialelor de Construcții „SINDICONS” a desfășurat vineri, 12 septembrie, Congresul VIII al organizației. La eveniment au mai participat sindicaliști din Suedia, Danemarca, România, de la Internaționala Constructorilor și Industria Lemnului (BWI).

Kim Soderstrom, președintele Sindicatului din Construcții din Suedia, a menționat că este pentru prima dată în Republica Moldova și reprezintă o federație de peste 100 de mii de membri activi.

Esper Nielson, reprezentant al 3F Internațional Danemarca (Federația Unită a Muncitorilor din Danemarca), a precizat că reprezintă interesele a 250 de mii de membri de sindicat, dintre care 57 de mii lucrează în construcții.

„Vom proteja orice muncitor care lucrează pe piața Danemarcei. Este o lume a miliardarilor, care încearcă să instaleze prejudicii. Acum, unitatea și solidaritatea sunt și mai importante ca anterior”, a relevat sindicalistul.

Esper Nielson a subliniat că „vă vom saluta cu căldură ca membri ai UE, pentru că avem nevoie de aliați în lupta noastră de reformare a Directivei de achiziții publice, când luptăm împotriva dumping-ului social. Europa trebuie să devină un loc mai bun pentru muncitori. Este important ca noi, sindicatele, să devenim tot mai puternice”, a spus liderul sindical din Danemarca.

Victor Talmaci, președintele Federației „SINDICONS”, a menționat că, în anul curent, federația a împlinit 120 de ani de activitate. Un aspect care preocupă este scăderea constantă a numărului membrilor de sindicat și dispariția unor întreprinderi de pe piața muncii. În anul 2021, federația a reunit 6724 de membri de sindicat, în 2022 și 2023 – 6718, iar în 2024 – 6489 de membri de sindicat.

„Mai mult, asistăm la insolvențabilități artificiale, care afectează atât angajații, cât și stabilitatea economică. Cu toate acestea, nu ne pierdem curajul, dimpotrivă, căutăm permanent soluții și lucrăm pentru consolidarea organizațiilor noastre, chiar dacă rezultatele sunt, deocamdată, modeste. Ne bucurăm pentru faptul că am reușit să ne menținem”, a menționat Victor Talmaci.

Liderul sindical a atras atenția și asupra altei probleme care există în domeniu: ingerințe în activitatea sindicatelor din partea organelor de stat.

„Atunci când au închis și băncile care au blocat conturile organizațiilor sindicale primare, precum că nu au fost înregistrate la ASP, noi am intervenit și către confederație, am discutat și cu băncile. Dar noi activăm în cadrul legal, de ce era nevoie de aceasta? Chipurile, pentru acordarea IDN, a conturilor... Sub acest pretext, eu am observat că autoritățile vor să ne vadă câți suntem la număr”, a spus președintele Federației „SINDICONS”.

A crescut numărul accidentelor de muncă

Liderul sindical a menționat că este îngrijorător faptul că a crescut considerabil numărul accidentelor de muncă la nivel de țară – în 2024, au avut loc cu 63% mai multe accidente de muncă decât în 2023, iar situația confirmă necesitatea consolidării controalelor și instruirilor în domeniul securității și sănătății în muncă.

„Aceste accidente se întâmplă din neatenția oamenilor și, nu în ultimul rând, din cauza că nu sunt echipați corespunzător. Eu deseori le spun și angajatorilor: atunci când un angajator are pretenție la lucrători și consideră că salariații nu sunt ascultători, înseamnă că nu-i admiteți pe șantier, dacă nu vor să poarte echipamentul de protecție și toate celelalte necesare. Chiar și sculele, trebuie să știți că, înainte de a merge la șantier, trebuie să fii instruit și echipat, asta este regula. Dar dacă noi pe alocuri ne ascundem și nu suntem sinceri, nu echipăm oamenii, nu-i asigurăm cu cele necesare și spui doar că ei sunt răi, eu nu accept așa ceva”, a ținut să menționeze Victor Talmaci.

„În cazul unui accident de muncă, doar Inspectoratul de Stat al Muncii poate să spună a cui este vina, în urma cercetării cazului

El a adăugat că, în cazul unui accident de muncă, a cui este vina poate să spună doar Inspectoratul de Stat al Muncii, în urma cercetării cazului.

„Cine este de vină că nu sunt respectate normele? Fiecare poartă vina la locul lui: angajatorul – dacă nu asigură mijloace de

protecție, dar salariații – pentru că nu respectă aceste legi și nu poartă echipamentul acesta vestimentar permanent. Casca cică este prea grea pe cap. Eu nu admit aceste lucruri: ca în timpul când e tare cald afară, trebuie să fii fără haine de protecție. Pentru că ne protejăm de soare și nu doar de soare. Chiar dacă e cald, oricum trebuie să fim echipați”, a subliniat liderul sindical.

„SINDICONS” cere un salariu tarifar de 8450 de lei

La 31 octombrie 2023, partenerii sociali din ramura construcțiilor au semnat Convenția Colectivă pentru anii 2023-2027. S-a convenit ca salariul minim tarifar pentru categoria I de calificare în ramura construcțiilor să fie de 6500 de lei. În prezent, este cel mai mare quantum al salariului tarifar pentru I categorii de calificare din sectorul real. În același timp, sindicatul de bransă cere ca acest salariu să fie de 8450 de lei. Victor Talmaci a salutat faptul că tinerii vor primi o indemnizație lunară de trei mii de lei la primul loc de muncă,

companiile trebuie să aibă profit, angajații – salarii decente și condiții bune de muncă, iar cetățenii trebuie să primească locuințe sigure. „Vrem să dezvoltăm o țară de nivel european. În final, vom avea muncitori care să dorească să muncească aici, acasă”, a spus Vladimir Bolea.

„Dialogul social între sindicate și patronate este o forță care modelează viitorul domeniului construcțiilor

Igor Malai, președintele Federației Patronatului din Construcții și Producerea Materialelor de Construcții, a spus că dialogul social între sindicate și patronate nu este doar o componentă formală a relațiilor de muncă, ci o forță care modelează viitorul domeniului construcțiilor.

„Într-o perioadă în care sectorul nostru se confruntă cu schimbări rapide, cu provocări economice și sociale, vocea sindicatelor trebuie să fie una puternică, echilibrată și orientată spre soluții. „SINDICONS” are datoria de a apăra activitatea lucrătorilor, de a garanta respectarea drepturilor și siguranței la locul de muncă, dar și de a contribui la crearea unui climat de stabilitate și de încredere. Fără dialog și cooperare reală între sindicate, patronate și autorități nu putem asigura dezvoltarea durabilă a ramurii”, a menționat Igor Malai.

Munca în condiții grele

Leonid Lupan, președintele comitetului sindical de la SA „Lafarge Ciment”, a spus că sindicatul este singura forță care poate ajuta salariații în relațiile de muncă cu angajatorul. S-au făcut multe lucruri bune, dar mai urmează de făcut. Liderul sindical s-a referit la munca în condiții nefavorabile.

„Prin Hotărârea Guvernului nr. 256 din 2018, a fost îngrădit dreptul la pensionare în condiții grele și deosebite. Cu altă alternativă, Guvernul, Ministerul Muncii nu au venit. Astăzi este un haos total în aceasta. Oamenii continuă să lucreze... Când ajung ei la pensie, cu câtă sănătate?”, a ținut să menționeze Leonid Lupan.

În cadrul congresului, Victor Talmaci a fost reales în funcția de președinte al Federației „SINDICONS”, pentru o perioadă de cinci ani. Tot la congres, au fost aleși membrii Comitetului Executiv al federației, au fost aprobate direcțiile principale de activitate ale federației pentru anii 2025-2030.

Daniela MORARI

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Leova

O voce care se face tot mai auzită de partenerii sociali din spațiul nostru

În cadrul campaniei „Fii vocea echității la locul de muncă!”, lansată de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM), la Consiliul Raional Leova, a avut loc luni, 15 septembrie curent, un seminar de informare cu genericul „Egalitatea de tratament pentru lucrători și lucrătoare cu responsabilități familiale”.

Evenimentul a reunit lideri și activiști sindicali din mai multe federații, reprezentanți ai CNSM, dar și ai administrației publice locale din raionul Leova. Scopul seminarului a fost promovarea standardelor internaționale de muncă și informarea participanților despre importanța ratificării Convenției Organizației Internaționale a Muncii (OIM) nr. 156.

Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, a re-iterat importanța promovării standardelor de muncă privind egalitatea de gen, necesitatea promovării și ratificării Convenției OIM nr. 156, care recunoaște dreptul lucrătoarelor și lucrătorilor de a-și îndeplini responsabilitățile familiale fără a fi discriminați la locul de muncă. De asemenea, ea a subliniat necesitatea negocierii și aprobării Convenției teritoriale la nivel de raion, în care să fie incluse și prevederi care sprijină lucrătorii și lucrătoarele cu responsabilități familiale.

Nicolae Popa, președintele raionului Leova, prezent la eveniment, a salutat inițiativa CNSM privind promovarea ratificării Convenției OIM nr. 156 și a menționat faptul că autoritățile publice locale, în special Con-

siliul Raional Leova, sunt deschise spre un dialog social echilibrat și că orice salariat trebuie să aibă condiții de muncă decente, care să-i permită să fie și un bun profesionist, și un bun părinte, și un membru activ al comunității.

În același context, Elena Copot, reprezentanta CNSM în raionul Leova, a subliniat că ratificarea Convenției OIM nr. 156 va aduce beneficii atât angajaților, cât și angajatorilor, și va contribui la o piață a muncii mai echitabilă și mai prietenoasă față de familie. Esența Convenției reafirmă dreptul fiecăruia dintre angajați de a trăi în echilibru între muncă și familie, între responsabilitate și bucurie.

În cadrul seminarului au fost abordate subiecte importante privind: protecția socială a familiilor cu copii în Republica Moldova; egalitatea de tratament pentru lucrătorii și lucrătoarele cu responsabilități familiale.

Participanții la eveniment au avut ocazia să asculte prezentarea Violetei Roșca, șefa Direcției indemnizații pentru familie cu copii din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale, care i-a informat despre

cele mai actuale modificări privind sistemul de prestații sociale din Republica Moldova, destinate sprijinirii familiilor cu copii. Ea a evidențiat principalele tipuri de indemnizații și prestații sociale, digitalizarea serviciilor și îmbunătățirea accesului familiilor cu copii la aceste servicii. Totodată, a subliniat importanța asigurării protecției sociale echitabile, care să răspundă nevoilor reale ale familiilor cu copii.

Ana Moldovanu, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM, formatoare sindicală națională, a adus în prim-plan una dintre cele mai actuale provocări ale pieței muncii din Republica

Moldova. Este vorba de reconcilierea vieții profesionale cu cea de familie și eliminarea oricăror forme de discriminare pe criteriul responsabilităților familiale, în care trebuie să se pună accentul pe faptul că egalitatea de șanse nu este doar un drept fundamental, ci și o condiție pentru o societate mai echitabilă, incluzivă și sustenabilă.

Campania „Fii vocea echității la locul de muncă!”, lansată de CNSM la 27 mai 2025, se va desfășura până în martie 2026 și are drept obiectiv sensibilizarea opiniei publice și mobilizarea lucrătorilor pentru promovarea drepturilor egale la locul de muncă.

Cor. VP

Cantemir

Tinerii trebuie să fie nu numai viitorul, ci și prezentul societății noastre

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM), în parteneriat cu Fundația „Friedrich Ebert”, a lansat Campania națională „Tinerii și Munca”, având ca scop principal informarea tinerilor despre drepturile lor în câmpul muncii, modificările recente ale legislației muncii și încurajarea implicării acestora în procesul decizional. Campania se desfășoară la nivel național și include seminare, ateliere și activități de instruire destinate tinerilor salariați, studenților și elevilor din ultimii ani de studii.

În cadrul acestei campanii, pe data de 16 septembrie curent, în orașul Cantemir s-a desfășurat seminarul de informare cu genericul „Drepturile tinerilor la locul de muncă”. Evenimentul a adunat zeci de tineri interesați să afle mai multe despre cadrul legal care le garantează protecția în relațiile de muncă. La seminar au participat Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, și Jana Șveț, formator CNSM, care au oferit informații esențiale și au discutat deschis cu participanții.

În deschiderea evenimentului, Petru Gândrabur, vicepreședinte al raionului Cantemir și președinte interimar al Consiliului Raional, a adresat un mesaj de salut participanților și a reiterat rolul sindicatelor

lor ca apărători ai drepturilor și garanțiilor sociale ale angajaților. Acesta a subliniat necesitatea creării unor condiții optime de muncă pentru toți salariații, punând un accent aparte pe ideea amenajării unui spațiu destinat copiilor angajaților instituțiilor din cadrul Consiliului Raional. El a sugerat implicarea sindicatelor în realizarea acestui obiectiv social, care ar sprijini direct salariații cu copii minori și ar contribui la echilibrul dintre viața profesională și cea personală.

În mesajul său, Lilia Franț a accentuat importanța cunoașterii și aplicării legislației muncii de către tineri. Ea a evidențiat că protecția drepturilor lucrătorilor tineri în-

cepe cu încheierea unui contract individual de muncă corect, dar și cu aplicarea uniformă a contractelor colective în instituțiile publice și private. Totodată, vicepreședinta CNSM a subliniat că sindacatele oferă tinerilor oportunități de dezvoltare profesională și implicare civică prin participarea la activitățile structurilor sindicale.

Jana Șveț, formator național din cadrul FSCM, a prezentat o sesiune interactivă, abordând teme esențiale pentru tineri: exercitarea dreptului la muncă, securitatea și sănătatea la locul de muncă, timpul de muncă și de odihnă, retribuirea echitabilă a muncii, contractele de muncă și protecția socială. Participanții au avut ocazia să adre-

seze întrebări, să își exprime opiniile și să vină cu sugestii pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă ale tinerilor. Discuțiile s-au axat și pe provocările întâmpinate la început de carieră și soluțiile oferite de cadrul sindical.

La final, Ludmila Turcanu, reprezentanta CNSM în raionul Cantemir, a mulțumit tuturor participanților, exprimând recunoștință pentru implicarea activă a reprezentanților sindicatelor de ramură. Ea a anunțat că un obiectiv prioritar pentru perioada următoare este elaborarea, negocierea și semnarea Convenției Colective la nivel teritorial, în primul trimestru al anului 2026.

Această inițiativă va consolida dialogul social la nivel local și va oferi noi instrumente pentru apărarea drepturilor angajaților.

Prin campania „Tinerii și Munca”, CNSM își propune să creeze o generație de lucrători bine informați, pregătiți să-și apere drepturile și să contribuie activ la construirea unui mediu de muncă echitabil, sigur și durabil.

Cor. VP

Muncă decentă

Un nou Program de Țară sprijină transformarea pieței muncii din Moldova

Piața muncii din Republica Moldova trece printr-o transformare esențială și nu mai este doar o aspirație, ci un proces în plină desfășurare. Noul Program de Țară pentru Muncă Decentă 2025–2027, elaborat de Organizația Internațională a Muncii (OIM), împreună cu partenerii sociali, aduce soluții concrete pentru provocările din acest sector important. Potrivit Alei Lipciu, coordonatoare națională a OIM în Republica Moldova, noul Program de Țară pentru Muncă Decentă are trei priorități distincte.

Consolidarea dialogului social

„Acțiunile Programului vor încuraja o implicare mai activă a sindicatelor și patronatelor, alături de guvern, în luarea deciziilor, pentru ca politicile publice să fie bine fundamentate și asumate. Acest lucru este esențial atunci când vine vorba despre relațiile de muncă corecte, locuri de muncă de calitate, echitatea în materie de salarii, protecția socială și respect pentru drepturile lucrătorilor. OIM consideră aceste aspecte fundamentale pentru o muncă decentă la care aspirăm cu toții. Programul de Țară va sprijini armonizarea legislației muncii cu standardele internaționale și cu

acquis-ul UE, ceea ce va permite aplicarea unor condiții de muncă echitabile, drepturi în muncă respectate, protecție mai bună pentru lucrătorii imigranți și alte măsuri importante. Totodată, va fi promovată dezvoltarea negocierilor colective, ca instrument de echilibrare a intereselor dintre angajatori și angajați”, susține Ala Lipciu.

O mai bună protecție a lucrătorilor

Intervențiile Programului vor ținti, de asemenea, crearea unui mediu de muncă sigur și sănătos, reducerea muncii informale și extinderea asigurărilor sociale pentru lucrătorii care activează pe cont propriu

și pentru cei cu forme de muncă atipice, cum este munca pe platforme digitale, de exemplu. O altă prioritate a programului este ocuparea forței de muncă, dezvoltarea competențelor și a întreprinderilor.

„Această prioritate necesită multă atenție. Programul de Țară va sprijini dezvoltarea economică și reziliența prin creșterea competențelor și crearea de oportunități de angajare și de venituri pentru femei și bărbați. Scopul este de a îmbunătăți viața celor care întâmpină bariere mari și complexe în accesul la piața muncii. Împreună cu guvernul și cu partenerii sociali, vom combina măsuri de activare, formare profesională și sprijin pentru angajare sau inițierea propriei afaceri”, a menționat Ala Lipciu.

Fiind întrebată cum va sprijini OIM în mod concret autoritățile și partenerii sociali în implementarea acestui program, Ala Lipciu a spus: „OIM va furniza sprijin tehnic, expertiză internațională și instrumente adaptate realităților din Republica Moldova. Vom lucra cot la cot cu autoritățile și cu partenerii sociali, punând accent pe învățare din experiențe internaționale și pe aplicarea de soluții concrete în subiecțiile menționate mai sus. Vom promova un dialog social activ și constructiv, care să asigure asumarea reformelor și implicarea tuturor actorilor relevanți. Partenerii sociali, patronatele și sindicatele, vor fi asistați să-și fortifice capacitățile instituționale, capacitățile de comunicare, să diversifice serviciile prestate și strategiile de recrutare de noi membri”.

Acest program sprijină și parcursul Republicii Moldova spre aderarea la Uniunea Europeană.

„Aderarea la Uniunea Europeană presupune reforme ample în mai multe domenii, inclusiv în cel al muncii. Republica Moldova trebuie să demonstreze că este capabilă să aplice standarde și practici bune, internaționale și europene, și să promoveze o agendă socială incluzivă. OIM oferă suport în acest sens prin alinierea legislației naționale la standarde de muncă internaționale și europene, precum și prin consolidarea capacităților instituționale”, a conchis coordonatoarea națională a OIM în Republica Moldova.

Un pas înainte

CFM a mai achitat din datoriile către angajați și înregistrează o evoluție pozitivă

În ciuda contextului financiar dificil, în ultimele luni, Calea Ferată din Moldova (CFM) a obținut încasări operaționale consistente – veniturile lunare au depășit pragul de 60 de milioane lei, fapt ce a permis achitarea datoriilor restante. În lunile iulie și august anul curent, restanțele la plata salariilor au scăzut de la 7-8 luni la 4 luni.

În august, angajaților le-au fost achitate două salarii, iar cele cinci cele mai mari filiale au primit chiar trei salarii într-o singură lună, suma totală transferată fiind de 129 de milioane lei. Continuă achitarea plăților salariale pentru luna aprilie, iar până la finalul lunii septembrie curent urmează a fi achitate restanțele salariale și pentru luna mai 2025, dau asigurări responsabili de la CFM.

„Sunt rezultate care demonstrează potențialul mare pe care îl are Calea Ferată din Moldova. Vreau să mulțumesc în primul rând specialiștilor și colectivului întreprinderii noastre, împreună am început să redresăm lucrurile. Datorită faptului că am fost uniți și determinați, am obținut sprijinul Guvernului ca să îmbunătățim starea de lucruri. Mai avem mult de muncit,

avem o strategie foarte bine definită pentru a crește veniturile întreprinderii, pentru a lichida cât mai curând toate restanțele salariale, a încheia datoriile istorice și a oferi o perspectivă de durată Căii Ferate din Moldova”, a declarat Serghei Cotelnic, directorul general al CFM.

Pentru a face însă economii de bani, s-a recurs inclusiv la disponibilizări. În ultimele luni, peste două mii de angajați ai CFM au fost concediați. Efectivul de personal a fost redus de la 5900 la 3700. Potrivit instituției, reorganizarea a impulsat optimizarea proceselor tehnologice, reducerea costurilor de operare și îmbunătățirea fiabilității serviciilor. Veniturile obținute, potrivit conducerii CFM, au facilitat, totodată, restructurarea și reducerea datoriilor istorice la plățile obligatorii către bugetul de stat și la serviciile comunale. În paralel, CFM a transferat 334 de milioane lei către furnizorii strategici, inclusiv pentru combustibil, restanța fiind redusă de la 7-8 milioane de lei la un milion de lei.

Se estimează venituri suplimentare de circa 10 milioane de lei lunar odată cu reluarea transportului de mărfuri pe tronsonul feroviar Văleni-Giurgiulești, ce urmează a fi redeschis în curând.

„Consolidarea parteneriatelor internaționale, o politică tarifară flexibilă, soluții comune pentru fluidizarea punctelor de frontieră cu România și participarea la proiecte de modernizare feroviară, de asemenea, vor spori capacitățile de transport la nivel național și internațional și, respectiv, stabilizarea situației financiare”, se menționează într-un comunicat de presă al CFM.

Potrivit premierului Dorin Recean, în prezent, angajații CFM gestionează un flux de transport de trei ori mai mare decât în ultimii doi ani, iar 80% din cerealele din Republica Moldova sunt transportate pe calea ferată, comparativ cu 20%, cât era an-

terior. De altfel, un rol esențial în susținerea procesului de redresare a CFM îl are Guvernul Republicii Moldova, care a alocat 85 de milioane de lei pentru reparația segmentului afectat de alunecările de teren de la Văleni și reluarea circulației pe tronsonul Cantemir-Fălcu, 50 de milioane de lei pentru achitarea restanțelor salariale și sociale ale angajaților disponibilizați, 1000 de tone de motorină din Rezerva de stat, precum și 20 de milioane de lei pentru implementarea reformei CFM, în conformitate cu noul Cod Feroviar.

»CONSULTAȚII

6

Economistul

Drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic începător

Care sunt drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic începător în carieră? Ce acte normative stipulează aceste drepturi?

Galina Terteia, Bălți

Ana MOLDOVANU,
consilier superior
în Departamentul
protecție
social-economică
al CNSM

Conform prevederilor Codului Educației al Republicii Moldova, personalul didactic, științifico-didactic și științific are dreptul să aleagă și să utilizeze atât tehnologiile didactice, manualele și materialele didactice aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, cât și pe cele alternative, pe care le consideră adecvate realizării standardelor educaționale de stat.

Personalul didactic, științifico-didactic și științific mai are dreptul:

- să aleagă și să fie ales în organele de conducere, administrative și consultative ale instituției de învățământ;
- să i se includă în vechimea de muncă didactică activitatea didactică și de cercetare desfășurată anterior, în cazul transferului la o instituție de învățământ care oferă programe de studii de alt nivel;
- să se asocieze în organizații sindicale și profesionale;
- să solicite, din proprie inițiativă, acordarea de grade didactice și titluri științifice;
- să beneficieze de protecție și să nu fie supus violenței fizice și/sau verbale;
- să beneficieze de asistență psihologică în cazul în care a fost victimă a unei fapte de violență în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de muncă.

Personalul didactic din învățământul general beneficiază, în condițiile legislației în vigoare, de următoarele drepturi și garanții sociale:

- dreptul la reducerea duratei zilei de muncă în primii cinci ani de activitate didactică după absolvirea instituției de învățământ;
- dreptul, garantat de stat, la stagii de formare profesională în domeniul activității didactice, cel puțin o dată la trei ani;
- dreptul la compensații bănești anuale pentru procurarea de suporturi didactice, tehnică de calcul, produse software pentru utilizare în activități de instruire on-line, pentru dezvoltare profesională, în limita și în condițiile stabilite de Guvern.

Astfel, conform Hotărârii Guvernului 391/2024, în primii cinci ani de activitate pedagogică, cadrele didactice din instituțiile de învățământ general publice beneficiază de sprijin pentru integrare profesională, inclusiv de reducerea la 75% a normei didactice pentru un salariu de funcție, precum și de asistență din partea cadrului didactic mentor.

Absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic din țară, inclusiv absolvenții care au cumulat studiile cu activitatea pedagogică, ulterior angajați în instituții de învățământ prin repartizare de către Ministerul Educației și Cercetării, beneficiază, în primii cinci ani de activitate didactică de la repartizare, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat:

• **în mărime de 200.000 de lei** - pentru absolvenții de studii superioare și

• **în mărime de 160.000 de lei** - pentru tinerii specialiști, absolvenți ai programelor de studii profesionale tehnice din domeniul educației.

Indemnizația se achită după cum urmează:

- 50% din sumă la expirarea perioadei de șase luni efectiv lucrate în funcție didactică;
- 50% din sumă la expirarea perioadei de 18 luni efectiv lucrate în funcție didactică.

Pentru compensarea cheltuielilor personalului didactic angajat prin repartizare în instituțiile publice de învățământ general din mediul rural, din centrele raionale și din unitățile administrativ-teritoriale care fac parte din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, în primii cinci ani de activitate tinerilor specialiști li se achită pentru:

- închirierea spațiului locativ, în mărime de **1000 de lei lunar**;
- pentru consumul de energie electrică și termică, în mărime de **3000 de lei anual**.

În afară de acestea, personalul didactic din învățământul general public, în luna octombrie, anual, în baza Hotărârii Guvernului 369/2018, li se achită compensații bănești, în valoare de 4000 de lei, pentru procurarea de:

1) suporturi didactice (dicționare, crestomații, reviste de specialitate, auxiliare didactice, culegeri de probleme, culegeri de teste, culegeri de jocuri și texte literare, culegeri de metode interactive, atlase, enciclopedii, compendii, antologii, îndrumare, monografii și altă literatură de specialitate, în corespundere cu curriculumul aprobat de Ministerul Educației și Cercetării, inclusiv în format electronic, activități/lecții interactive etc.), literatură artistică, produse de birou și papetărie;

2) tehnică de calcul (calculator/laptop/tabletă, componente PC, periferice PC, software pentru PC etc.), servicii de Internet;

3) produse software pentru utilizare în activități de instruire on-line (software de instruire, platforme educaționale de e-learning, platforme de tip LMS (Learning Management System - sistem de management al învățării) etc.).

În condițiile prevăzute de Codul muncii, cadrele didactice ale instituțiilor de învățământ beneficiază anual, la sfârșitul anului școlar, de un concediu de odihnă plătit cu durată de:

62 de zile calendaristice - pentru cadrele didactice din instituțiile de învățământ superior, din colegii, licee, gimnazii și școli de cultură generală de toate tipurile;

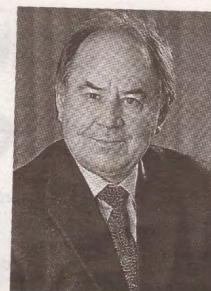
42 de zile calendaristice - pentru cadrele didactice din instituțiile preșcolare de toate tipurile;

28 de zile calendaristice - pentru cadrele didactice din instituțiile extrașcolare și din școlile sportive pentru copii.

În afară de prevederile legale, prin Convenția Colectivă, nivel de ramură, pentru anii 2021-2025, încheiată de către Federația Sindicală a Educației și Științei cu ministerul de resort, sunt prevăzute concedii suplimentare plătite pe motive familiale și alte măsuri de protecție a salariaților din domeniul educației și științei.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție răspunde juristul Ion PREGUZA.

Fișa de post vs. prevederile Codului muncii

Care sunt aspectele juridice ale fișei de post care o deosebesc de reglementările Codul muncii? În ce cazuri se aplică fișa postului și care este scopul acesteia?

Constantin Dulgheru, Bălți

Fișa postului este un instrument juridic care se aplică, cu anumite particularități, în cazul reglementării raporturilor de serviciu. Raporturile de serviciu constituie obiectivul principal ale reglementărilor Legii nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (Legea nr. 158/2008).

Totodată, fișa postului este actul juridic în care se stipulează sarcinile de bază, împuternicirile și responsabilitățile specifice funcției publice, precum și cerințele față de titularul acestei funcții. Astfel, fișa postului reprezintă instrumentul de informare a titularului funcției publice privind sarcinile pe care trebuie să le realizeze, precum și un instrument de control din partea autorității publice angajatoare privind activitatea titularului funcției publice, inclusiv privind executarea sarcinilor stabilite.

Scopul fișei postului cuprinde inclusiv: instituirea unui sistem organizatorico-juridic pentru activitatea funcționarului public; facilitarea recrutării corecte a personalului pentru funcțiile publice; delimitarea rațională a muncii în cadrul autorității publice și altele.

Fișa postului se elaborează de către funcționarul public de conducere pentru funcțiile publice din subordinea directă a acestuia sau, în cazurile prevăzute de lege, de către subdiviziunea resurse umane. Astfel, fișa postului elaborată pentru fiecare funcție publică se anexează la actul administrativ de numire, de care funcționarul public a luat cunoștință sub semnătură.

Cauzele care au ca obiect raporturile de serviciu sunt de competența instanțelor de contencios administrativ, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe.

„Drepturile și obligațiile salariatului, în materia raporturilor de muncă, sunt determinate prin negocieri

În conformitate cu prevederile art. 14 lit. c) din Legea nr. 158/2008, funcționarul public are dreptul să-și cunoască drepturile și atribuțiile stipulate în fișa postului.

În scopul executării prevederilor legii prenotate, ce țin inclusiv de aspectele aplicării fișei de post, Guvernul Republicii Moldova, prin Hotărârea nr. 201 din 11.03.2009, a aprobat „Modelul și componentele fișei postului și Metodologia cu privire la elaborarea, coordonarea și aprobarea fișei de post, conform anexei nr. 3”.

Prin urmare, una dintre componentele fișei de post o constituie „Sarcinile de bază ale funcției”, care arată domeniile principale de activitate în corespundere cu scopul general al funcției publice, derivate din funcțiile subdiviziunii structurale din care face parte funcția publică respectivă.

Codul muncii nu conține reglementări referitoare la componentele fișei de post. Mai mult ca atât, nu admite noțiunea de „fișa postului”. Obiectivul principal al Codului muncii îl constituie reglementarea raporturilor de muncă și, prin urmare, nu implică aplicarea fișei de post, care vizează nu raporturile de muncă, dar raporturile de serviciu. Raporturile de serviciu apar în baza actului administrativ de numire în funcția publică (la care se anexează fișa de post), emis în condițiile Legii nr. 158/2008.

Drepturile și obligațiile salariatului, în materia raporturilor de muncă, sunt determinate prin negocieri, adică prin acordul părților și specificate în contractul individual de muncă. Angajarea în câmpul muncii, în cazul raporturilor de muncă, se face nu prin act administrativ, dar prin încheierea contractului individual de muncă, acesta fiind definit prin art. 45 din Codul muncii.

În sfârșit, Codul muncii este un act legislativ de bază, care include norme generale privind încheierea, executarea și încetarea contractului individual de muncă și se aplică tuturor salariaților, indiferent de profesie sau funcție. Fișa postului este un document intern, aprobat de către angajator, în care se includ sarcinile ce conduc la realizarea obiectivelor subdiviziunii structurale din care face parte funcția publică respectivă.

Mens sana in corpore sano

Lucrătorii medicali și-au demonstrat măiestria la mai multe probe sportive

În perioada 12-14 septembrie 2025, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova a organizat, la Tabăra „Camping” din Vadul lui Vodă, cea de-a 37-a ediție a Spartachiadei lucrătorilor din domeniul sănătății. Evenimentul, care a devenit deja o tradiție, a reunit peste 500 de participanți din 33 de colective medicale din R. Moldova și a promovat un mod de viață activ și sănătos.

Ceremonia de deschidere, desfășurată pe 13 septembrie, a adunat reprezentanți ai autorităților publice și ai partenerilor sociali. Președintele Federației „Sănătatea”, Igor Zubcu, a mulțumit tuturor participanților și a subliniat că Spartachiada nu este doar o competiție sportivă, ci și o oportunitate de socializare și schimb de experiență între profesioniștii din sistemul de sănătate.

Printre vorbitori s-au mai numărat Ala Nemerenco, ministru al Sănătății, Ion Dodon, director general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Marcel Abraș, prorector al USMF „Nicolae Testemițanu”, precum și Sergiu Sainciuc și Lilia Franț, vicepreședinți ai CNSM.

Competițiile s-au desfășurat la opt probe sportive: minifotbal, volei, tenis de masă, șah, joc de dame, darts, cursa olimpică și stafeta olimpică.

Iată rezultatele complete la probele disputate.

Volei (femei)

- I – USMF „Nicolae Testemițanu”
- II – mun. Bălți
- III – Institutul de Cardiologie

Volei (bărbați)

- I – USMF „Nicolae Testemițanu”
- II – mun. Chișinău
- III – or. Comrat

Minifotbal

- I – USMF „Nicolae Testemițanu”
- II – mun. Chișinău
- III – Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”

Tenis de masă (femei)

- I – Elizaveta Cojuhari (USMF „Nicolae Testemițanu”)
- II – Tatiana Boicu (raionul Basarabeasca)
- III – Svetlana Cernenco (Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova)

Tenis de masă (bărbați)

- I – Andrian Virlan (Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova)
- II – Iurie Șarapanovschi (Institutul Mamei și Copilului)
- III – Victor Șindirischii (USMF „Nicolae Testemițanu”)

Șah (femei)

- I – Valentina Rotaru (USMF „Nicolae Testemițanu”)
- II – Lilia Bortă (raionul Ialoveni)
- III – Dorina Filip (Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova)

Șah (bărbați)

- I – Ciprian Rudic (USMF „Nicolae Testemițanu”)
- II – Traian Harbuz (Institutul Oncologic)
- III – Danil Glinca (mun. Bălți)

Joc de dame (femei)

- I – Ada Odajiu (raionul Soroca)
- II – Alexandra Virlan (mun. Chișinău)
- III – Diana Turlacova (Institutul de Cardiologie)

Joc de dame (bărbați)

- I – Stepan Tabacari (or. Comrat)
- II – Anatolie Pogorevici (raionul Soroca)
- III – Vasile Oineagră (USMF „Nicolae Testemițanu”)

Darts (femei)

- I – Olga Macagonova (Centrul de Sănătate Orhei)
- II – Elena Zvariș (mun. Bălți)
- III – Alexandra Panțir (Dispensarul Republican de Narcologie)

Darts (bărbați)

- I – Nicolae Dogotari (Institutul Mamei și Copilului)
- II – Vadim Șargarovschi (Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova)
- III – Constantin Cernei (mun. Bălți)

- II – Vadim Șargarovschi (Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova)
- III – Constantin Cernei (mun. Bălți)

Cursa olimpică (femei)

- I – Ana-Maria Paladi (Institutul de Medicină Urgentă)
- II – Ina Rotaru (raionul Ungheni)
- III – Ariadna Bețșor (Institutul de Medicină Urgentă)

Cursa olimpică (bărbați)

- I – Feodor Nicu (Spitalul Clinic de Recuperare și Îngrijiri Cronice)
- II – Iurie Noroc (Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”)
- III – Ion Colesnic (Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman”)

Ștafeta olimpică 4x100 m

- I – USMF „Nicolae Testemițanu”
- II – Institutul de Medicină Urgentă
- III – Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman”

Cor. VP

Atelier de lucru

FSLC pune accent pe dezvoltarea managementului sindical

Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură (FSLC), în cooperare cu Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) și Institutul Muncii, au organizat miercuri, 17 septembrie, atelierul de lucru cu genericul „Managementul sindical – realități actuale și perspective de dezvoltare”.

Scopul evenimentului a fost consolidarea instituțională a FSLC prin îmbunătățirea mecanismelor de conducere internă, clarificarea direcțiilor strategice și modernizarea comunicării organizatorice. Totodată, s-a urmărit dezvoltarea capacității participanților de a utiliza comunicarea instituțională ca instrument eficient de promovare, mobilizare și creștere a vizibilității sindicale.

La activitate au participat peste 40 de lideri și activiști sindicali din centrele sindicale ramural-teritoriale și din organizațiile sindicale primare, membri ai Consiliului Republican și ai Comitetului Executiv al FSLC.

În deschiderea atelierului, Nicolae Garaz, președintele FSLC, a adresat un mesaj de salut participanților, evidențiind actualitatea temei în contextul pregătirilor pentru Congresul VIII al FSLC, care urmează să se desfășoare pe 15 octombrie, la Institutul Muncii.

Participanții, ghidați în cadrul atelierului de Nadejda Andronic, vicepreședintă a FSLC și formatoare, au analizat cadrul nor-

mativ și strategic al federației, elaborând propuneri pentru actualizarea documentelor de bază: noua redacție a Statutului FSLC, Strategia FSLC pentru perioada 2026-2030 și Regulamentul de organizare și desfășurare a Congresului VIII.

Un moment important al atelierului l-a constituit sesiunea facilitată de Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM și formator sindical național, care a subliniat rolul esențial

al comunicării instituționale în promovarea sindicatelor. Prin exerciții practice și dialog interactiv, participanții au învățat cum să formuleze mesaje clare, convingătoare și adaptate publicului-țintă.

Prin această inițiativă, FSLC investește în dezvoltarea profesională a liderilor sindicali și promovează o cultură organizațională modernă, deschisă și participativă. Punând accent pe dezvoltarea managementului sindical, Federația își propune să creeze un cadru durabil pentru o conducere sindicală eficientă, transparentă și orientată spre rezultate.

Concluziile atelierului vor contribui la definitivarea documentelor strategice ale FSLC și la conturarea unei viziuni clare privind rolul sindicatelor în apărarea drepturilor și intereselor lucrătorilor din domeniul culturii.

Astfel de activități vor continua și în perioada următoare, integrându-se într-un plan amplu de consolidare instituțională, formare continuă și adaptare la noile realități sociale și economice. FSLC reafirmă angajamentul de a dezvolta un management sindical profesionist, capabil să răspundă provocărilor actuale și să contribuie activ la crearea unui mediu de muncă echitabil, stabil și sustenabil.

Cor. VP

Umor pentru sindicaliști deștepți

Cam asta e situația...

- Aveți o nevroză endogenă, zise medicul.
- Cum vă petreceți timpul liber?
- Stau acasă mai tot timpul.
- De ce nu vă găsiți o femeie să ieșiți cu ea în oraș, să vă distrați? Nu v-ar plăcea?
- Ba da, mi-ar plăcea!
- Și atunci de ce nu o faceți? Sunteți timid?
- Nu, dar nu mă lasă nevastă-me!

Inteligență la gradul superlativ

„Îmi circulă în cap gândurile ca trenurile.... Când mai și șuieră e vai de capul meu!”

Sfat dat la timp

Vrei să fugă fetele după tine? Fă-te șofer pe autobuz.

Sechelele covidului

Începând de luni, poștașii vor lucra de-acasă. Vor citi scrisorile și, dacă este ceva important, vă sună la telefon.

Ah, Veneția, visul de aur pentru unii...

Două prietene stau de vorbă:

- Luna viitoare plec la Veneția.
- Păi, la ce mai mergi că doar ai fost și anul trecut?
- Da, dar atunci străzile erau inundate.

Artă

Istoria Teatrului Național, prezentată printr-o carte a lui Petru Hadârcă

Istoria Teatrului Național din Chișinău a căpătat o nouă dimensiune prin cercetarea directorului instituției, actorul și regizorul Petru Hadârcă. Cartea sa „Pagini din Istoria Teatrului Național din Chișinău”, publicată de Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu în 2025, a fost lansată în cadrul Reuniunii Teatrelor Naționale Românești, aducând în atenția publicului și a cercetătorilor pagini din trecutul cultural al orașului, relatează Moldpres.

„Această cercetare nu a început pentru a susține un doctorat, ci din pasiune – în timpul liber, la Brașov sau la Craiova, între diverse angajamente. Am adunat peste 10.000 de documente și acte pe care le-am scanat și copiat, pentru a studia istoria Teatrului Național. Printr-o întâmplare fericită la București, cu sprijinul lui Ion Caramitru, am primit recomandări pentru a continua cercetarea la nivel academic, iar acest demers a culminat cu susținerea tezei de doctorat în 2020. Cartea publicată recent este rezultatul acestei pasiuni, sprijinită de o echipă de profesori”, a declarat Petru Hadârcă.

În paginile volumului, autorul dezvăluie etapele fundamentale ale edificiului teatrului. Inițial, pe acest teren fusese ridicat un Teatru-Circ din lemn, proiectat de arhitectul Alexandru Bernardazzi între 1870 și 1875, distrus ulterior de un incendiu.

Cartea documentează, de asemenea, momentul în care, în 1900, autoritățile locale au aprobat finanțarea pentru construcția Teatrului Național. Inițial, clădirea fusese planificată în altă locație, iar ulterior s-a decis ridicarea ei pe terenul actual. În decursul timpului, clădirea a găzduit și postul de radio Chișinău, trecând prin momente istorice și conflicte care i-au marcat destinul.

„Cercetarea mea urmărește să aducă în lumină aceste etape esențiale ale teatrului românesc, contribuind la înțelegerea importanței sale culturale și istorice în oraș și în țară”, a adăugat Petru Hadârcă.

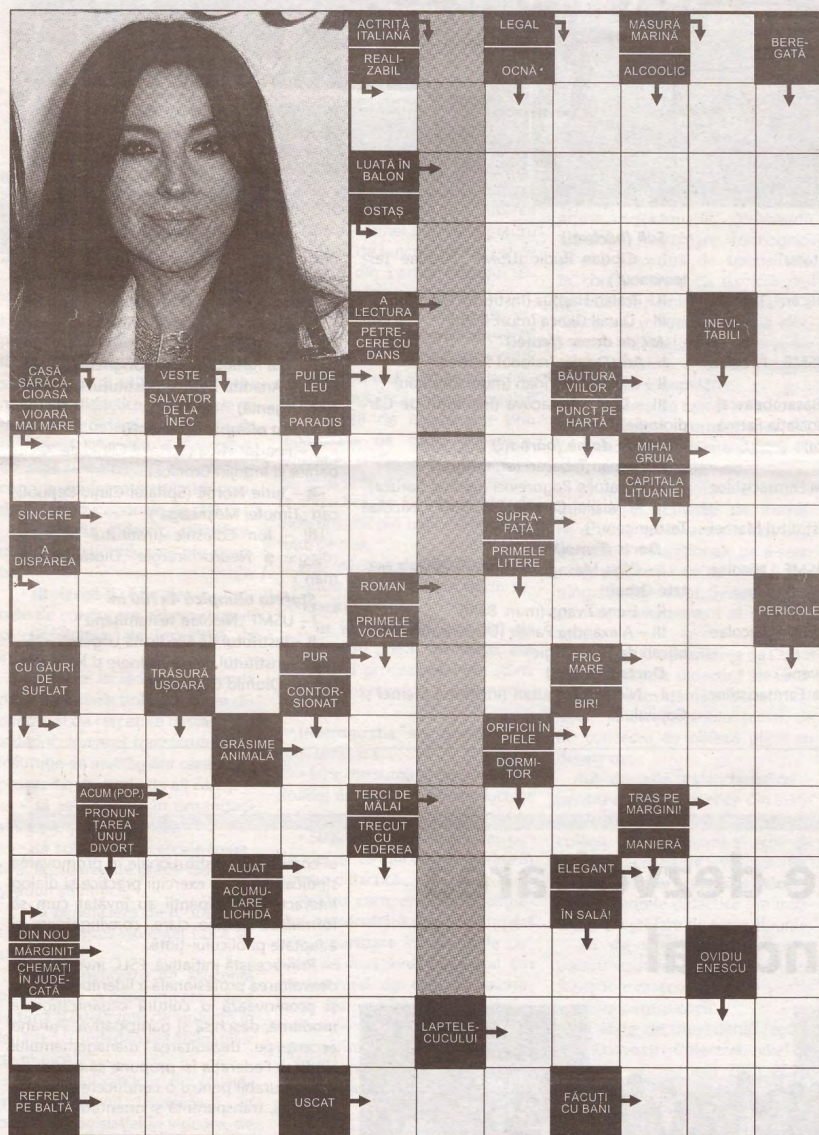
Conducătorul științific al lucrării, conf. univ. dr. Constantin Chiriac, a subliniat importanța volumului.

„Suntem în fața unei lucrări de o anvergură cu totul deosebită, care depășește ceea ce înseamnă elaborarea unei teze obișnuite de doctorat. Petru Hadârcă, directorul Teatrului Național „Mihai Eminescu” din Chișinău, precum și directorul Reuniunii Teatrelor Naționale din România și Republica Moldova, a dorit să aducă în fața cercetătorilor și publicului din Republica Moldova, din România și din lume această pagină de istorie a Teatrului Național Românesc din Chișinău”.

Cercetarea și cartea, realizate de Petru Hadârcă, vin să aducă claritate și să refacă firul adevărat al evenimentelor, corectând distorsiunile istorice propagate de-a lungul timpului.

Petru Hadârcă este director general al Teatrului Național „Mihai Eminescu” din Chișinău din anul 2013.

Cor. VP

Dezlegarea integralei din numărul trecut: C-N-S-SAVANTI-NATURA-ADIO-AT-ST-AIA-M-S-SUAV-NG-CASTRON-ASIA-SARBATORI-N-SIRA-REN-GS-VE-RETINUTA-EA-UI-IR-RAT-V-CR-STIR-RA-APA-TARCAT-S-ALBINE-SAPA-GRAI-TAVA-OT-CURS-ZIDURI.

VOCEA
POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională
a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul
la ziar poate
fi perfectat în orice
oficiu poștal
din RM sau direct
în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Contabil-șef:
Elena BUGA

Redactori:
Natalia HADÂRCĂ,
Galina MUNTEANU,
Daniela MORARI

Redactor-traducător:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA
Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:
Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Streslian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: "Edit Tipar Grup" SRL
str. Feredulei 4, mun. Chișinău.

Com.: 772

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.